

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΜΘ'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1978

ΤΕΥΧΟΣ Β'

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΙΚΟΝΙΟΥ

(ca. 341/5 — 395/400)

«ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ» *

Υ Π Ο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΙΟΝΗ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν - Ἀκαδημαϊκοῦ

XLIX. 1. Ἡμεῖς (δὲ) δεῖξομεν, ὅτι τὸ ψὸν ὁ Κύριος ἀποδέχεται καὶ ἀγαθὸν ὀνομάζει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον κτίσμα· διδάσκων γὰρ τοὺς μαθητάς, λέγει· «ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ ἄρτον, μὴ
5 λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ἰχθύν, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ψὸν, μὴ σκορπίον ἐπιδώσει αὐτῷ;» 2. Καὶ εὐθύς ἐπήγα(γεν)· «ἐὰν οὖν
10 ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ παρέχειν τοῖς τέκνοις ὑμῶν»

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 29 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

1. (δὲ)+Μπ. F. 8. ἐπήγα(γεν): Μπ.: ἐπάγει F. Ὁ κ. ἄνω τῆς λέξεως: ἐπάγα. 9. ὑμεῖς Μπ. F.: ἡμεῖς κ.

3. Τὸ χωρίον πιθανῶς ἀπὸ μνήμης. Ἡ Κ.Δ. Ματθ. 7,9-11: «ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;» καὶ Λουκ. 11,12 «ἢ καὶ αἰτήσῃ ψὸν, ἐπιδώσει αὐτῷ; σκορπίον;» 105. Πβλ. Ματθ. 7,11 «εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδουσι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν». Πβλ. καὶ Λουκ. 11,13, τὸ χωρίον παρηλλαγμένον ἐν τέλει «... ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν».

9. «δόματα ἀγαθὰ»: ΚΔ. Ματθ. 7,11. Λουκ. 11,13. Ἐφεσ. 4,8. Φιλιππ. 4,17. — ΠΔ. Ἡ λ. «δόμα» καὶ «δόματα» ἀπαντᾷ 53 φορές. — Ἐκκλ. συγγρ.: Ἴππολ. εἰς προφ. Δαυιὴλ 3,6,2. Ὄρ. 14,329C. Πιονίου, Βίος Πολυκ. 10 (Lightfoot p. 1015). Ἀποστ. Δ/γαλ 2,24,7. 2,28,5. 3,4,2. «τοῖς τοῦ Θεοῦ δόμασιν». Κυρίλλ. Ἀλ. Μ. 77, 1272A «κυρίως γὰρ δόματα μὲν τὰ τοῖς ἐνδεέσι διδόμενα, δῶρα δέ, τὰ τοῖς ἀπροσδεέσιν εἰσκομιζόμενα...

καὶ τὰ ἐξῆς. 3. Ὁρᾶς, πῶς τὸν ἄρτον καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ὀψάριον ἀγαθὰ ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ ἀγαθοῦ Θεοῦ εἰσι κτίσμα; Σὺ δὲ φιλονεικεῖς διὰ τοῦ σοῦ τύφου δεῖξαι τὸν δημιουργὸν κακῶν ποιητὴν! Ἄλλ' «οὐ δεῖς ἀγαθὸς», κατὰ τὸ
 5 Εὐαγγέλιον, «εἰ μὴ εἶς ὁ Θεός». Ἀγαθὸς δὲ ὢν, πάντα τὰ ἀγαθὰ ἀφθόνως ἐδημιούργησε. 4. Καὶ ἱκανὰ μὲν ἦν καὶ ταῦτα πείσαι πάντας ἀν(θρώπ)ους, ὅτι ὁ δημιουργὸς τῶν ὄλων πάντα ἐποίησεν εἰς χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν τοῖς ἀν(θρώπ)οις καὶ ὅτι ἡγίασε τὰ ἑαυτοῦ κτίσματα, καθὼς ἀπέ-
 10 δειξεν ὁ λόγος.

L. 1. Ἄλλ' ἔτι πλείονα διδάξομεν τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐλέγξομεν τοὺς ἀντικειμένους αἰεὶ καὶ ἀντινομοθετοῦντας τῷ Θεῷ. Πείσομεν ἕκαστον, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μέχρι τοῦ πάθους κρέα ἤσθιε καὶ οὐ-
 15 δαμοῦ δι' ὅλης τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ οἰκονομίας ταῦτα ἐβδε-

10. λόγος Μπ.: Λόγος F. 11. ἔτι: Μπ.: ἐπὶ κ. F.

4-5. Μάρκ. 10,18. Λουκ. 18,19. 8. «ἀπόλαυσιν»: Πβλ. Α' Τιμ. 6,18.

10. «λόγος»: Πβλ. Α' Τιμ. 4,5 «εἰς τὸν κόσμον... ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντελέξεως».

δῶρα μὲν, οἱ ἐνυπάρχοντες ἐκάστω εἶδει τῶν συμπληρούντων τὴν κτίσιν πνευματικοὶ λόγοι δι' ὧν ὁ τῆς κτίσεως γνωρίζεται ποιητὴς..., δόματα δέ, οἱ ἐνόητες ἐκάστω τούτων αἰσθητικοὶ νόμοι· τοῦτ' ἔστι τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, δι' ὧν παιδεύεται τις πρὸς ἀρετὴν». Θεοδωρ. Μ. 80, 401ε.

2. «ὀψάριον»: Κ.Δ. Ἦ λ. ἀπαντᾷ μόνον παρ' Ἰω. 6,9.11. 21,9.10.13. Π.Δ. ἀπαξ παρὰ Τωβ. 2,2, ἀλλ' οὐχὶ μὲ τὴν ὑποκοριστικὴν γραφὴν «ὀψάριον», ἀλλὰ ὡς «ὀψον-α». Ἐκκλ. συγγρ. «ὀψάριον»: Χρον. Πασχ. Μ. 92, 1004B. Λεόντ. Νεαπ. Μ. 93, 1729D. Θεοφ. Χρον. Μ. 108, 725B. 15. «ἐνσάρκος»: Κ.Δ. εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας σημειώσεως ὅτι ὁ ὄρος «ἐνσάρκος» καὶ μάλιστα ἐν συνδέσει μετὰ τῆς «οἰκονομίας» τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως, οὐδαμοῦ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. Μόνον δὲ ἐν Ἐφ. 3,9 ἀναφέρεται ἡ «οἰκονομία τοῦ μυστηρίου» τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου. Ἄλλ' οὔτε καὶ ὁ ὄρος «ἐνανθρώπησις» ὑπάρχει ἐν τῇ Κ.Δ. — Ἦ Π.Δ. ἀγνοεῖ τὸν ὄρον «ἐνσάρκος». — Ἐκκλ. συγγρ. Εὐσ. 21, 509A «τῆς ἐνσάρκου ζωῆς». Μεθοδ. Ὀλ. 18, 397C. «ταῖς ἐνσάρκοις ἡμῶν σκηναῖς». Ἐπιφ. 41, 453B «περιτομὴν... τὴν ἐνσ.». 469A. Εὐάγγρ. Σχολ. 86, 2461A. Σωφρόν. Ἰερ. 92, 1685A. Ὠριγ. 17, 192D «τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας». Νελ. 79, 177D. Ὠριγ. 17, 313D «τὴν

λύξατο ἢ ἐκόλυσ(εν) ἐσθίειν. 2. Τί γὰρ λέγει τὸ Εὐαγγέλιον; «Τῆ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων» προσήλθον αὐτῷ «οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, ὅτε

2. Ματθ. 26,17 «Τῆ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα;». Μάρκ. 14,12 «Καὶ τῆ πρ. ἡμέρα τ. ἀζ., ὅτε τὸ Πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ... ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμ. ἵνα φάγης τὸ Πάσχα;». Πβλ. Λουκ. 22,7-10.

ἐνσαρκον παρουσίαν». Εὐσ. 20, 76C. «τῆς ἐνσάρκου πολιτείας». Μ. Ἀθ. Κατὰ Ἀρ. 1,59 (133C); «τὴν ἐνσαρκον ἐπιδημίαν τοῦ Λόγου». Μ. 27, 588C. Ἐπιφ. 41, 452C «τὴν ἐνσαρκον ἐνανθρώπησιν» καὶ 42, 240A. Λεόντ. Ἰεροσ. 86, 1497C «εἰ κατὰ τὴν ἄσαρκον ὑπόστασιν ὁμοούσιος ὁ Λόγος τῷ Πατρὶ, δῆλον ὅτι κατὰ τὴν ἐνσαρκον ὑπόστασιν ἑτερούσιος ὁ Λόγος τῷ Πατρὶ». Γεωργ. Πισίδ. *carm.* 61c.1(;): «τὴν ... ἐνσαρκον φύσιν». Ἰω. Ἰεροσ. 96, 1352A: «τῆς ἐνσάρκου... μορφώσεως». Εὐσ. 20, 1901A «τῆς ἐνσάρκου γενέσεως». Ἐπιφ. 41, 352B. Ἰω. Ἰεροσ. 96, 1353C. Ἐπιφ. 41, 228D «τὸ ἐνσαρκον πάθος». Εἰρήν. 7, 549A: «τὴν ἐνσαρκον εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνάληψιν». Ἐπιφ. 41, 384A: «τὴν γενεαλογίαν τὴν ἐνσαρκον». 42, 324A: «ἵνα μὴ διορίσῃ τὴν ἐνσαρκον τελείωσιν ἀπὸ τῆς ἐνθέου τελείωσης». 257B: «τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνσαρκον δοξολογίαν καὶ τελείαν θεότητα». Κύριλλ. Ἰεροσ. Κατήχ. 13,4: «πᾶσι μὲν οὖν ὁμοίως ἐνσαρκος ὦν ἐσταυρώθη». Γρηγ. Νύσσ. 45, 1201B: «οὐ γὰρ ἂν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γεγονώς εἶη, εἰ μὴ τυγχάνοι καθάπερ ἀνθρώπος νοῦς ἐνσαρκος ὦν». Πβλ. καὶ 45, 1204D. 45, 11152C. 45, 1173B: «νοῦν ἐνσαρκον ὄντα τὸν Ἰῖδν ἐκ γυναικὸς τεχθῆναι». — Καὶ ὁ ὅρος «ἐνσάρκωσις» ἀπαντᾷ σπανιώτερον. Π.χ. Ἐπιφ. 41, 932A. Χρυσ., Ὁμ. 75,1 εἰς Ἰω. (8. 439E ;). — Οἱ δογματικοὶ ὅροι «ἐνσάρκωσις», «σάρκωσις» καὶ «ἐνανθρώπησις» τοῦ Λόγου εἶναι Ἀλεξανδρινῆς προελεύσεως, πιθανώτατα ὑπὸ τοῦ Ὁριγίνουσι χρησιμοποιοῦντες. Ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσης ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ οἱ ὅροι «θεοτόκος», «ἀειπάρθενος» καὶ «ὁμοούσιος». Οἱ δὲ ὅροι «θεάνδρος», «θεανδρικός» διὰ τὸν Χριστὸν καὶ «ἀείπαις» διὰ τὴν Θεοτόκον, εἶναι Ἀντιοχειανῆς προελεύσεως. Παρὰ τοῖς πλείστοις ἐκκλησι. συγγραφεῦσι συχνοτέρᾳ χρῆσιν γίνεται τῶν ὄρων «σάρκωσις» καὶ «ἐνανθρώπησις» τοῦ Λόγου. Μετὰ τὴν Α' Οἰκουμ. σύνοδον (325) ἐπιβάλλεται καὶ ὁ ὅρος «ὁμοούσιος». Μετὰ δὲ τὴν Δ' Οἰκουμ. σύνοδον (451) ἐπιβάλλονται καὶ οἱ ὅροι «ἀειπάρθενος» καὶ «Θεοτόκος» διὰ τὴν Μητέρα τοῦ Κυρίου. Ἐννοεῖται δ' ὅτι καὶ ἅπαντες οἱ ὅροι οὗτοι ἀπαντῶσιν οὐχὶ σπανίως καὶ πρὸ τῶν Οἰκουμ. συνόδων. Ἀλλ' οἱ ἐκ τῆς Ἀντιοχειανῆς Σχολῆς προερχόμενοι ὅροι σπανιώτερον χρησιμοποιοῦνται. Τὸν θεολογικὸν ὄρον «σάρκωσις» τοῦ Λόγου πλουσίως χρησιμοποιοεῖ ἐκ τῶν παλαιότερων ἐκκλ. συγγρ. ὁ Ἰππόλυτος († 234) (ΒΕΠ τ. 6 λήμμα «σάρκωσις»).

2. «Τῆ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων»: Κ.Δ. Οἱ ὅροι «ἄζυμος» καὶ «ἄζυμα» ἀναφέρονται ἐν Ματθ. 26,17. Μάρκ. 14,1.12. Λουκ. 22,1.7. Πράξ. 12,3. 20,6. Α' Κορ. 5,7.8. — Π.Δ. ἀναφέρει τὸν ὄρον «ἄζυμον —α» 50άκις. — Ἐκκλ. συγγρ. Ὁρ. 14, 457B. Ἰουστ. 6, 500C. Μ. Ἀθ. 26, 1328A: «αἱ μὲν τρεῖς ὕλαι ὁ ἀμνὸς ἦσαν, τὰ ἄζυμα καὶ ἡ πικραλίς». Καν. Ἀποστ. 70: «εἰ τις ἐπίσκοπος ἢ ἄλλος κληρικός νηστεύει μετὰ Ἰουδαίων... ἢ δέχεται αὐτῶν τὰ τῆς ἐορτῆς ξένια, οἶον ἄζυμα ἢ τι τοιοῦτον, καθαιρεῖσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω». Ὁρ. 14, 336C. 337C. Χρυσ. Πανηγυρ. εἰς μάρτυρας 2 (2. 668A. Μ. 50, 668A ;). «ἄζυμα... παρ' ἐκείνοις (δηλ. τοῖς Ἰουδαίοις) ἄζυμα ἐξ ἀλεύρου, παρ' ἡμῖν δὲ καθαρῶτος βίου». Χρυσ. Ὁμ. 15.3 εἰς Α' Κορ. (10. 128D);: «οὐ ... πορνεία μόνον παλαιὰ ζύμη, ἀλλὰ καὶ πᾶσα κα-

τὸ Πάσχα ἔθυον· Ῥαββί, τοῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα;» Τίς δὲ ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν, τὸ Πάσχα τοῦτο ἀγνοεῖ; 3. Ἔδειξε γὰρ καὶ διὰ τοῦ καιροῦ καὶ διὰ τῶν ἀζύμων τὸν 5 θυόμενον ἀμνόν, ὃν ἔδειξεν ὁ νόμος. Ἔδει γὰρ πληρωθῆναι τὸν νόμον διὰ τοῦ Πάσχα τούτου καὶ ἀρχὴν λαβεῖν τὴν Καινὴν Διαθήκην / (φ. 188α) διὰ τοῦ ἀληθινοῦ ἀμνοῦ. 4. Καὶ πεμφθέντες οἱ Ἀπόστολοι «ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα» τὸ ἔνομον, ὃ ὁ Κύριος μετὰ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν

2. ἐτοιμάσωμέν σοι: κ. F.

8. Λουκ. 22,13. Ματθ. 26,19. Μάρκ. 14,15.

κία ... εἰ δὲ λέγει 'καθὼς ἐστε ἀζυμοί', οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι πάντες ἦσαν καθαροί, ἀλλὰ καθὼς πρέπει εἶναι ὑμᾶς».—Θεοδωρ. εἰς Α' Κορ. 5.8. Σεβηρ. Α' Κορ. 5,7. (σ. 244. 26 ἐέ. (;): «περιεργαστικώτερον πῶς ἡ ζύμη, ἀπλούστερον δὲ 'τὸ ἀζυμον'... μὴ ἐν πονηρῷ βίῳ... ἀλλ' ἐν βίῳ μὴ ἔχοντι ἐπιμιξίαν 'τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ζύμης'· τοῦτο γὰρ ἐστίν». Θεοδωρ. Α' Κορ. 5.6 ἐ. (3. 193 ;): 'ζύμη παλαιὰν' τὴν πρὸ τοῦ βαπτίσματος καλεῖ ἡς κεχωρίσθαι παρεγγυᾶ, καὶ εἶναι ἀζυμον». Ἰουστ. 6, 504D: «τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης ἔργα πράττητε». Κλήμ. Ἀλ. 9, 757A. Ὠρ. 13, 396C: «ἐὰν ἀναγινώσκῃς περὶ τῶν ἀζύμων ἔστιν ἀκοῦσαι κεκρυμμένως, ἔστιν ἀκοῦσαι φανερώς τῆς ἐντολῆς ὅσοι ἐν ἡμῖν ἐγγύς γὰρ ἐστὶ τὸ Πάσχα, ἀζυμα ἀγεται, τὰ ἀζυμα τὰ σωματικά, οὐκ ἀκούετε τῆς λεγούσης ἐντολῆς». Πβλ. καὶ Ὠρ. 13, 425B. Διδύμ. 39, 721A: «τὴν τῶν ἀζύμων ἡμέραν εἰς ... δόξαν τοῦ ἀγίου ... Πάσχα τοῦ Χριστοῦ τυπικῶς ἐπετέλουν Ἰσραηλῖται». Ἐπιφ. 42, 357B. Χρυσ. Ἰουδ. 3.3. (1. 610A ;). — Ἀπαντῶσι, ἀλλὰ σπανίως, καὶ αἰ λ. «ἀζυμότης» (Μακαρ. Αἰγ. Μ. 34, 665A), «ἀζυμοφαγία» (Ἰουστ. Μ. 6, 505A. Γρηγ. Νύσσ. 46, 617C) καὶ «ἀζυμοφάγος» (Μ. Ἀθ. 26, 1328B).

1. «θύω»: Κ.Δ. Ματθ. 22,4. Λουκ. 15,23.27.30 Μάρκ. 14,12. Λουκ. 22,7. Ἰω. 10,10. Πράξ. 10,13. 11,7. 14,13.18. Α' Κορ. 5,7. 10.20. — Π.Δ. ἀπαντᾷ 139 φορές. — Ἐκκλ. συγγρ.: Μελίτ. Σάρδ. 5, 1216B: «ἐκεῖνος σφαγεῖς ἐλυτρώσατο τὸν Ἰσαάκ· οὕτως καὶ ὁ Κύριος... τυθεῖς ἐλυτρώσατο». Ἰουστ. 6,53, 732C. «ἦν τὸ Πάσχα ὁ Χριστός, ὁ τυθεὶς ὕστερον». Πράξ. Ἀνδρ. 6: «ἀμίωμον ἀμνόν καθ' ἡμέραν... θύω». Σύνοδ. Τρούλλ. (I. 3. 1652D) «ὁ Θεὸς θυόμενος καὶ διαδιδόμενος εἰς σωματῶν... καὶ ψυχῶν περιποίησιν θεουργεῖ τοὺς μετέχοντας». Ἀθηναγ. 6, 916A. Κλήμ. Ἀλ. 9,417B. Ἀποστ. Δ/γαλ 2,35,1. Μαρτύρ. Πολυκ. 12,2. Β' Κλήμ. Ρωμ. 3,1: «ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοῖς νεκροῖς Θεοῖς οὐ θύομεν». Μ. Ἀθ. 25, 49A. 588A. Ὠρ. 11, 624A. 821A. Εὐσ. 20, 752B. 718B Σύνοδ. Ἀγίου. (314): «ἀδικόνους... θύσαντας, μετὰ δὲ ταῦτα ἀναπαλαίσαντας τὴν μὲν ἄλλην τιμὴν ἔχειν, πεπαῦσθαι δὲ αὐτοὺς πάσης τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας». Αὐτόθι κ. 12: «τοὺς πρὸ τοῦ βαπτίσματος τεθυκότας καὶ μετὰ ταῦτα βαπτισθέντας ἔδοξεν εἰς τάξιν προάγεσθαι ὡς ἀπολουσαμένους». Πβλ. καὶ κ. 3-8. Μ. Ἀθ. 25, 429A. Εὐσ. 20, 740C. Σωζομ. 67, 877B, 1093C. Κλήμ. Ἀλ. 8, 669B «πῶς ... θύσω τῷ Κυρίῳ; Θυσία ... τῷ Κυρίῳ πνεῦμα συντετριμμένον». Ἰω. Ἱεροσ. 94, 464B. Λειτουργ. Χρυσ. Μ. 63, 904. Εὐσ. 20, 424B.

- ἐπεθύμησε φαγεῖν)· λέγει (γάρ)· «ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ἡμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν», ἐπειδὴ ἐν τοῖς παρελθοῦσι χρόνοις τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καθ' ἕκαστον ἔτος) (ἦ)σθιε τὸ Πάσχα. 5. Οὐδὲ γὰρ ἦν δυνατὸν τούτου ἀμελῆσαι· γέγραπται γὰρ ἐν τῷ Λουκᾶ· «ἀναβαίνοντος τούτου εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς». Ἄλλ' ὅμως οὐ μετὰ τοσαύτης ἐπιθυμίας τοῦτο ἦσθιε, διὰ τὸ ἔτι μακρὰν ἀπέχειν τὸ ἴδιον Πάσχα.
- 10 "Οτε δὲ ἐπλησίασεν ἡ χάρις (τοῦ γ)ένους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἔμελλεν Ἐαυτὸν παραδοῦναι ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, μετὰ πολλῆς ἐπιθυμίας ἦσθιε τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

- LI. 1. Δέδεικται οὖν καὶ ἐν τούτῳ, ὅτι ὁ Κ(ύριος) 15 ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ μέχρι τοῦ πάθους αὐτοῦ μετελάμβανον τῶν κτισμάτων αὐτοῦ. Μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ Κύριος διὰ τῆς οἰκειᾶς αὐτοῦ ἀγαθότητος καὶ οἰκονομίας ἠγίαζε τὰ ἑαυτοῦ κτίσματα (πάντα). 2. Καὶ ταῦ-

1. ἐπεθύμησε φαγεῖν: Μπ.: λ. κ. F. 4. καθ' ἕκαστον ἔτος): Μπ. F. Πβλ. κεφ. XLVI,2. Ὁρθὴ ἄρα ἡ συμπλήρωσις τοῦ κενοῦ χώρου τοῦ κώδικος, 18. (πάντα)+Μπ. ἐν τῷ κ. ἀφέθη κενὸς χώρος: λ. F.

1-3. Λουκ. 22,15-16. 6-8. Λουκ. 2,42 «...ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς». 17-18. Πβλ. Α' Τιμ. 4,4-5.

17. «οἰκονομία»: Κ.Δ. Λουκ. 16,2-4. Α' Κορ. 9,17. Ἐφ. 1,9.10. 3,2. Κολ. 1,25. Α' Τιμ. 1,4.— Π.Δ. ἀπαξ Ἦσ. 22,19.21.— Ἐκκλ. συγγρ. Δυσεξαριθμητὰ εἶναι τὰ χωρία μετὰ τῆς λ. «οἰκονομία» καὶ μάλιστα με ποικίλας ἐννοίας. 1) Ὑπὸ τὴν σημασίαν τῆς «ὑπηρεσίας» ἢ τῆς «λειτουργίας»: Π.χ. Ἰγν. Ἐφ. 6,1 «ὃν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἴδιαν οἶκ.». Διογν. 7,1 «οὐδὲ ἀνθρώπων οἶκ. μυστηρίων πεπίστευται». Κλήμ. Ἄλ. 9, 661B «δύναμις μὲν ἴδιαν ἔχει ἕκαστον τῶν πνευματικῶν καὶ ἴδιαν οἶκ.». Εὐσ. 20,308C. «ἐπίσκοπος τελευτᾷ, δέκατον τῆς οἶκ. ἀποπλήσας ἔτος». Ὄρ. 11, 448C «ὁ Ῥαφαὴλ φανερῶν ἑαυτοῦ ὡς ἀγγέλου τὴν ... πρὸς ἀμφοτέρους οἶκ.». Ἐπιφ. 42, 509B «τῆς Ἐκκλησίας λαβοῦσης τὰ πληρώματα τῆς οἶκ.» Ἐπιφ. 42, 725A «πρὸς οἶκ. Θεοῦ ἕτοιμος». Β' Οἰκουμ. σύν. (381) κ. 2 «μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονίας ἢ τισιν ἄλλαις οἶκ. ἐκκλησιαστικαῖς». Θεοδ. Μοψ. 66, 645A «Θεὸς ἦν ὁ αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ ἄγγελος... ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς ἐνανθρωπήσεως, τὸ δὲ τῆς οἶκ., τὸ δὲ τῆς φύσεως». Γρηγ. Νύσσ. 45, 221B «τὴν ... κανονικὴν ἐπὶ τῶν πεπλημμελη-

τα μὲν μέχρι τοῦ πάθους. Τί δὲ μετὰ τὴν ἀνάστασιν; Ἴνα

κότων οἰκ.». 45, 229B «ἔξεστι τῷ οἰκονομοῦντι πρὸς τὸ συμφέρον τὴν ἐκκλησιαστικὴν οἰκ. συντεμεῖν τὸν χρόνον τῆς ἀκροάσεως». 2) Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς φυσικῆς καταστάσεως. Π.χ. Ἴππολ. 10, 808A «τίς γὰρ οὐκ ἐρεῖ ἓνα Θεὸν εἶναι; ἀλλ' οὐ τὴν οἰκ. ἀναιρέσει». 10, 816B «εἰ δὲ βούλεται μαθεῖν πῶς εἰς Θεὸς ἀποδεικνύται, γινωσκέτω ὅτι μία δύναμις τούτου, καὶ ὅσον μὲν κατὰ τὴν δύναμιν εἰς ἐστὶν Θεός, ὅσον δὲ κατὰ τὴν οἰκ. τριχῇ ἢ ἐπίδειξις· ταύτην τὴν οἰκ. παραδίδωσιν ἡμῖν καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης... καὶ τοῦτον τὸν Λόγον Θεὸν ὁμολογεῖ ... δύο μὲν οὐκ ἐρῶ Θεούς, ἀλλ' ἢ ἓνα, πρόσωπα δὲ δύο οἰκονομία, τὴν τε τρίτην τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος· Πατὴρ μὲν γὰρ εἰς, πρόσωπα δὲ δύο ὅτι καὶ ὁ Υἱός, τὸ δὲ τρίτον τὸ ἄγιον Πνεῦμα... οἰκονομία συμφώνως συνάγεται εἰς ἓνα Θεὸν» (ἰδὲ καὶ 10, 821A. 808D). — 3) Ἐν θεολογικῇ ἐννοίᾳ καὶ τῆς ἀπονομῆς κατ' ἐξαιρέσειν κανονιστικῆς τιнос πράξεως. Π.χ. Κλήμ. Ἄλ. 8, 1033A. 809B «θείας οἰκονομίας ἢ περιπτώσεως». Ὄρ. 11,277A. Μεθοδ. Ὁλ. 18, 244C «θεία τις ὑπάρχει οἰκ. καὶ δύναμις κρειττόνων ἢ συνέχουσα τὰ ὅλα, ἣν καὶ Θεὸν δικαίως ἂν εἴποιμεν». Μ. Βασ. «Υἱὸν... ὑπηρετήσαντα πρὸς τὴν τῶν ὄντων σύστασιν... πρὸς οἰκ. καὶ πᾶσαν πρόνοιαν». Γρηγ. Νύσσ. 45, 126C «τὴν τοῦ παντὸς οἰκονομίαν καὶ σύστασιν». Μάξ. Ὁμ. 90, 801B. Ἰγν. Ἐφ. «οἰκονομίας εἰς τὸν καινὸν ἄνθρωπον... Χριστόν». Ἰουστ. 6, 725A «διὰ τῆς οἰκ. τοῦ ... ἀνατεῖλαι αὐτῷ (δηλ. τῷ Ἰωανῆ) σικυῶνα». Ἐπιστ. Ὁμολ. Λυῶνος, παρ' Ἐῶσ. 20, 420C «ἐνταῦθα δὴ μεγάλη τις οἰκ. Θεοῦ ἐγίνετο». Κλήμ. Ἄλ. 8, 749C. Διον. Ἄλ. παρ' Ἐῶσ., Ἐ. Ἰ. 7,11,2 «διηγῆσθαι τὴν θαυμαστὴν περὶ ἡμᾶς οἰκ. τοῦ Θεοῦ». 20, 1509C «ἐξ οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ προνοίας ἀβλαβῆ». Ἰω. Μόσχ. 87, 2940C «κατ' οἰκονομίαν δὲ Θεοῦ ἀπῆλθεν ὁ γέρον εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα». Ὄρ. 11, 360B «οἰκονομαὶ τινές εἰσι μυστικαὶ δηλούμεναι διὰ τῶν θείων Γραφῶν». Γρηγ. Νύσσ. 45, 85B «παλιγγενεσία· προηγῆσθαι τὴν διὰ τῆς εὐχῆς κλήσιν τῆς θείας οἰκ.». 45, 85C «τοῖς διὰ τῆς μυστικῆς ταύτης οἰκ. ἀναγεννωμένοις». Ἐπιφ. 42, 828C «ιατρεία οἰκονομίας ἐν τῇ πέμπτῃ γίνεταί». Ἰγν. Ἐφ. 18,2 «ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν... ἐκυοφορήθη ὑπὸ Μαρίας κατ' οἰκονομίαν». Μ. Ἀθ. 25, 461A. Ἐπιφ. 42, 736A «μετὰ τὴν μεγίστην ἐκείνην... οἰκ. τοῦ Κυρίου, τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ παρουσίας». Πρόκλ. Κ/πόλεως 65, 697B «πᾶς μὲν ἄνθρωπος γεννᾶται, νοῆσαι οὐ δύνασαι, Θεοῦ δὲ οἰκ. ζητήσιν δύνη». Ἰουστ. 6, 753B «ἐνανθρώπησις: ἐξ ὧν ἔμελλεν ἔσσεσθαι, κατὰ τὴν οἰκ. τὴν διὰ τῆς παρθένου Μαρίας, ὁ Χριστός». Ὄρ. 11, 809D «ἐν γὰρ μάλιστα μετὰ τὴν οἰκ. γεγένηται πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα Ἰησοῦ». Πρόκλ. Κ/πόλεως 65, 685A «ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκ. ἐπὶ γῆς ἀπάτωρ». Ἐῶσ. 22, 785C «ἐπὶ τοῦτό γε τέλος τὴν πᾶσαν οἰκ. τῆς ἑαυτοῦ κενώσεώς τε καὶ ταπεινώσεως στήσας». 22, 592B «πρότερον μὲν Θεὸς Λόγος ὢν, γενόμενος δὲ δευτέρον υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἣν ἀνεδέξατο ὑπὲρ ἡμῶν οἰκ.». Μ. Ἀθ. 26, 169A «τῇ μὲν οὐσίᾳ γέννημα τοῦ Πατρὸς, τῇ δὲ οἰκ. κατ' εὐδοκίαν τοῦ Πατρὸς ἐποιήθη δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος». 26, 1313A «εὐλογημένος ὁ ἔλθων κατ' οἰκ. καὶ δι' ἡμᾶς πτωχεύσας πλούσιος ὢν». Ἀλέξ. Ἄλ. 18, 549A «πᾶσαν τε αὐτοῦ τῆς σωτηρίου οἰκ. καὶ δι' ἡμᾶς ταπεινώσεως φωνὴν ἐκλεξάμενοι». Μ. Βασ. 29, 400B. Γρηγ. Ναζ. 36, 97C. Μ. Βασ. (κατὰ τὸν Δίδυμον) 29, 701A «οὐ προσθήκη οὖν δόξης αἰτεῖ, ἀλλὰ τῆς οἰκ. τὴν φανέρωσιν γενέσθαι». Γρηγ. Νύσσ. 45, 137B «καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐγένετο, οὐδὲν τούτων τῇ φύσει ὢν, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς κατ' οἰκονομίαν γενόμενος». Τιμόθ. Ἄλ. 86, 273D «οὐ γὰρ φύσεως ἔχει λόγον ἢ τοῦ Θεοῦ Λόγου σάρκωσις, ἀλλ' οἰκονομίας ὑπὲρ φύσιν πραττομένης ὑπὸ Θεοῦ ἐκ μὲν τῆς κοινῆς καὶ ἀνθρωπίνης ἡμῶν φύσεως ἥτοι οὐσίας· διὸ καὶ ... ὁμοούσιος ἡμῖν λέγεται κατὰ τὸν τῆς οἰκ. λόγον ... οὔτε δὲ φύσις οὔτε οὐσία κοινὸν τινος ἀνθρώπου προσηγόρευται πῶποτε τὸ ... σῶμα τοῦ Θεοῦ Λόγου». Δίδ. παρὰ Μ. Βασ. 29, 692C «εἰ οὖν φύσει μεσίτης Χριστὸς Θεοῦ καὶ ἡμῶν καὶ οὐ κατ' οἰκονομίαν». Ἐπιφ. 42, 309A «συνενώσας τὴν πᾶσαν οἰκ. εἰς μίαν ἐνωσιν πνευματικὴν»

μή τις ἀπιστῆ τῇ οἰκονομίᾳ, μηδὲ νομίση τις ὅτι χωρὶς σαρκὸς ἐπεδήμησεν ὁ Κύριος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, μετὰ

1-2. Πβλ. Βαρουχ 3,38.

Ἰουστινιαν. 86, 1013A «πρὸς ἀνατροπὴν τῶν συγγενόντων καὶ τεμνόντων τὸ τῆς θείας οἰκ. μυστήριον εἰκότως ἐγράψαμεν καὶ οὐ ... σύγχυσις ἢ διαίρεσις τῆ θεία οἰκ. εἰσάγομεν». Μάξ. Ὁμ. 91, 40B «ταυτὸν εἶναι φάσκων (δηλ. ὁ Σεβήρος) ἐπὶ τῆς οἰκ. τῆ φύσει τὴν ὑπόστασιν». 91, 524A «Νεστορίου... τὴν μίαν ὑπόστασιν εἰς ὑποστάσεις δύο μερίζοντος καὶ τὴν ὅλην οἰκ. ἀρνούμενου». 91, 316B «οἱ διαιροῦντες καὶ συγγέντες τὴν ... οἰκ.». Κλήμ. Ἄλ. 9, 673B «τὸ μὲν τῆς οἰκ. ἦν τὸ πέταλον περικεῖσθαι καὶ μανθάνειν εἰς γνώσιν, τὸ δὲ δυνάμειος τὸ θεοφόρον γίνεσθαι τὸν ἀνθρώπον». Εὐσ. 20, 49A «τῆς κατὰ τὸν Χριστὸν οἰκ. τε καὶ Θεολογίας». 24, 836B «οἱ μὲν τὴν ἔνσαρκον οἰκ. παραδεδεγμένοι, τὸν δὲ προόντα τοῦ Θεοῦ Ἰῶν ἀρνησάμενοι». Μ. Ἀθ. 25, 541A «ὅτε δὲ ὁ Κύριος ἐπεδήμησε καὶ πείραν ἔσχεν ὁ ἔχθρος τῆς ἀνθρωπίνης οἰκ. αὐτοῦ, μὴ δυνηθεὶς ἀπατῆσαι τὴν ὑπ' αὐτοῦ φορουμένην σάρκα». Μ. Βασ. 29, 577A «οὐχὶ θεολογίας ἡμῖν παραδίδωσι τρόπον, ἀλλὰ τοὺς τῆς οἰκ. λόγους παραδίδουσι». Εὐάγγ. Ποντ. 32, 252C «ἵνα μή... τῇ θεολογίᾳ προσέχοντες τῆς οἰκ. καταφρονῶμεν». 32, 292A «τὴν ἔνσαρκον οἰκ. σὺν τῷ Θεῷ Λόγῳ ἠνωμένην εἰς μίαν Θεότητα». Ἐπιφ. 42, 268C «ἵνα ... ἡ ... ἔνσαρκος οἰκ.... συνενωθῆ ἄνω τῷ ἀκτίστῳ Λόγῳ». Θεόδ. Μοψουεστ. 66, 645A. Θεόδωτ. Ἄγκ. «τὸ γὰρ τῆς οἰκ. οὐδὲν ἐβλάψε τὴν Θεότητα». Βασ. Σελ. 85, 265B «οἰκ. καθεῖδουσαν βλέπετε... καθεῖδει τοῖνον ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ναὸς... ἐφ' ὅσον ἡ τῆς οἰκ. βούλεται χρεῖα». Προκ. Γαζ. 87, 1540D «τὰ περὶ τῆς οἰκ. καὶ τῆς Θεολογίας ὑπὲρ νοῦν δόγματα». Μάξ. Ὁμ. 91, 348C. Ἰω. Δαμ. 94, 792B. Ἰουστ. 6, 684C. Εἰρην. 7, 549A «πνεῦμα ἅγιον, τὸ διὰ τῶν προφητῶν κεκηρυχὸς τὰς οἰκ... τοῦ ... Χριστοῦ». Ὠρ. 11, 845C «τὸν Ἰησοῦν τοιαύτα παρὰ τῆς οἰκ. λελαληκέναι». Μ. Ἀθ. 26, 133C «τὴν ἔνσαρκον ἐπιδημίαν τοῦ Λόγου... καὶ τὴν τότε παρ' αὐτοῦ γενομένην οἰκ.». 26, 693A «ἅπαντα τὴν οἰκ. πληρώσαντα». Εἰρην. 7, 608A «τὴν οἰκ... ἐν τῇ ἔκτῃ τῶν ἡμερῶν ... ἦς οἰκ. ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ τὴν ἔκτῃν ὥραν ἐν ἣ προσηλώθη τῷ ξύλῳ». Κλήμ. 9, 269A «γέγονεν ἄρα τις καθολικὴ κίνησις ... κατὰ τὴν οἰκ. τοῦ Σωτῆρος». Γρηγ. Ναζ. 36, 444B «τὸ μετὰ τὴν οἰκ. ἐμφύσημα». Ἐπιφ. 41, 744A «τὸ περὶ Ἰωῆ ... ὁ τὴν οἰκ. σημαίνει τοῦ Σωτῆρος». Ὠρ. 14, 453B «τὴν περὶ τὸ ποτόν οἰκ.». 14, 309B «τῆς κατὰ τὸν ἐν Κανῶ... γάμον οἰκ.». 13, 1084B «μετὰ τὴν ἐν τῷ ὄρει οἰκ.». — Ὠρ. 11, 773A «μετ' οἰκ. περιστάμενον τοὺς κινδύνους μὴ ὁμόσαι αὐτοῖς χωρεῖν». Ὠρ. 14, 37A «τὸ ἐν φανερῷ εἶναι Ἰουδαῖοι διὰ τὴν τῶν πολλῶν σωτηρίαν κατ' οἰκ. οὐ μόνον λόγους ὁμολογοῦντες, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων δεικνύντες». Μ. Ἀθ. 25, 448B «τὰ ὑποπευθέντα κατ' οἰκ. ἔγραψεν. οὐ δεῖ δὲ τὰ κατ' οἰκ. γραφόμενα... ταῦτα κατοτρόπως δέχεσθαι... καὶ διδασκάλου δὲ φρονίμου τρόπος οὗτος πρὸς τὰ τῶν διδασκομένων ἦθη διατίθεσθαι καὶ λαλεῖν» (ἀναφέρεται εἰς τὸν Διον. Ἄλ.). 25, 492C «διὰ τὴν οἰκ. καὶ τὴν ἐν καιρῷ διδασκαλίαν». Μ. Βασ. 29, 697B «οὐ δεῖ οὖν τὰ κατ' οἰκ. ὡς ἀπλῶς εἰρημένα ἐκδέχεσθαι» (κατὰ τὸν Δίδυμ). Κύριλλ. Ἄλ. 69, 1124D «ἔχει τινὰ σοφὴν καὶ ἀναγκαίαν οἰκ. ὁ λόγος». Μ. Βασ. 25, 516B «ἐκεῖνα μὲν κατ' οἰκ., ταῦτα δὲ ὡς ὁ τῆς εὐσεβοῦς πίστεως βούλεται λόγος, εἴρηκε» (δηλ. ὁ Διον. Ἄλ.). Μ. Ἀθ. 26, 1168D «ἀποβλέποντες εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀληθείας αὐτοῦ καὶ τὴν οἰκ., δοξαζέτωσαν τὸν Κύριον τὸν δεδωκότα τῇ Καππαδοκίᾳ τοιοῦτον ἐπίσκοπον». Γρηγ. Ναζ. 36, 473C. Μ. Βασ. 32, 669A «ἔδοξέ τισι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, οἰκονομίας ἕνεκα τῶν πολλῶν, δεχθῆναι αὐτῶν τὸ βᾶπτισμα». 32, 732A. Φιλοστ. Ἐ. Ἰ. 65, 528A. Λεόντ. Βυζάντ. 86, 1237D. Κύριλλ. Ἄλ. 77, 1156C. Ἰω. Δαμ. 96, 1148C. 95, 1225B. 1148B. — Πλουσίαν βιβλιογραφίαν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου θέματος τῆς οἰκονο-

- τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ἐμφανίζεται τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ δείχνουσιν αὐτοῖς τοὺς τύπους τῶν ἡλῶν καὶ τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς, ἣν ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ στρατιώτου τῆ λογ-
 5 χη. 3. Καὶ πάλιν «μετὰ ταῦτα φανεροῖ ἑαυτὸν τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος». Λέγει γὰρ ὁ
 ἅγιος Ἰω(άννη)ς ὁ Εὐαγγελιστῆς οὕτως· «ἦσαν ὁμοῦ Πέ-
 10 τρος καὶ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναήλ, ὁ ἀπὸ
 Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας», περὶ οὗ ὁ Κύριος ἐμαρτύρησεν· «ἶδε
 ἄληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν». 4. Ἦσαν δὲ
 15 καὶ «οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου», Ἰω(άννη)ς καὶ Ἰάκωβος, «καὶ
 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέ-
 τρος· ὑπάγω ἀλιεῦν· λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς
 20 σὺν σοί· ἐξῆλθον οὖν καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ / (φ. 188β)
 (πλοῖ)ον εὐθύς· καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν·
 15 πρωίας δὲ (ἤδη γε)νομένης ἔστη ὁ Ἰ(ησοῦ)ς ἐπὶ τοῦ αἰγια-
 λοῦ· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ (μαθηταί), ὅτι (ὁ) Ἰ(ησοῦ)ς
 ἐστὶ· λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παιδία, μὴ τι προσφάγιον ἔχε-
 τε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὐ. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· βάλετε
 εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίχτυον καὶ εὐρήσετε. 5.
 20 Ἔβαλον οὖν καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλή-
 θους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς· τουτέστιν αὐτὸς ὁ Ἰωάννης· «ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων
 οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, ἔλαβε τὸν ἐπενδύτην
 καὶ ἐζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θά-

15. αἰγιαλοῦ: Μπ. κ.: ἀγχιάλου F.
 γεγραμμένη ἐν τῷ κ.

16. (μαθηταί)+Μπ. F.: ἡ λέξ. ἀσαφῶς

2-3. Πβλ. Ἰω. 19,34,20, 25ε. 4. Πβλ. Ἰω. 21,1. 6. Ἰω. 21,2.
 8. Ἰω. 1,48. 10. Ἰω. 21,3-13.

μίας) ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως, εὐρίσκει τις εἰς τὰ ἐξῆς κύρια ἔργα παρ' ἡμῖν: Ἀ μ. Ἰω. Ἰω. 1949. Ἰε ρ ω ν ὄ μ ο υ Κ ο τ σ ὄ ν η, πρῶφην Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν, Προβλήματα τῆς ἐκ-
 κλησιαστικῆς Οἰκονομίας, Ἀθ. 1957. Π α ν. Τ ρ ε μ π ἔ λ α, Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου
 Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθ. 1961, τ. Γ', διὰ δὲ τὴν ξένην βιβλιογρ. ἰδὲ τὰ Λεξικά καὶ
 μάλιστα τὸ Lexikon für Theologie und Kirche (Herder), τ. III, 419-20 (1959).

λασσαν· οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ᾔσαν
 μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύ-
 ροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 6. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν
 γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον
 5 καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψα-
 ρίων, ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσε
 τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεν-
 τήκοντα τριαῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
 7. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ
 10 ἐτόλμα τῶν (μαθητῶν) ἐξετάσαι αὐτόν, σὺ τίς εἶ; Εἰδότες
 ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν
 ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως». 8. Καὶ
 ὅτε ἤρίστησαν, τότε ἀκολούθως ἐντέλλεται τῷ Πέτρῳ καὶ
 τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις, πῶς ποιμανοῦσι τὴν ἀν(θρωπ)ότητα.

(Συνεχίζεται)

4. ἀνθρακιὰν: Μπ. F: ἀνθρακίαν κ.

10. (μαθητῶν)+Μπ. F.: λ. κ.

12. Ἰω. 21, 15ε.